Ya?l?lar ?çin Dü?me Davran??lar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ya?l?lar ?çin Dü?me Davran??lar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33024

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ya?l?lar ?çin Dü?me Davran??lar? Ölçe?i, ya?l? bireylerin dü?me riskini art?ran veya azaltan davran??sal e?ilimlerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Bu ölçek, Ek?i-Uymaz ve Nahcivan (2013) taraf?ndan Türkçe'ye uyarlanm??t?r ve sekiz faktörlü, 30 maddelik bir yap?ya sahiptir. Ölçek, özellikle hem?irelik ve geriatri alanlar?nda, dü?me önleme programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirmek ve yüksek risk alt?ndaki bireyleri belirlemek için kullan?lan önemli bir ölçüttür.

Yap?lan uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarl?l??? oldukça yüksek bulunmu? (Cronbach Alfa: .90) ve faktör yap?s?n?n orijinal ölçe?e benzer ?ekilde iyi bir uyum gösterdi?i Faktör Analizi sonuçlar?yla desteklenmi?tir. Ölçek, ya?l?lar?n günlük ya?am aktiviteleri s?ras?ndaki davran??sal risklerini dörtlü Likert format?nda de?erlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler

Dü?me Davran??lar?, Ya?l?l?k, Geriatri, Dü?me Riski, Psikometrik Uyarlama, Güvenirlik, Geçerlik

Yazarlar

Pelin Ek?i Uymaz, Nevin Nahcivan

Amaç

Ölçe?in temel amac?, ya?l? bireylerin dü?me olaylar?na yol açabilecek spesifik davran??sal risk faktörlerini sistematik olarak de?erlendirmektir. Bu ölçek, ya?l?lar?n çevrelerindeki riskleri alg?lama düzeylerini ve dü?meyi önlemeye yönelik gösterdikleri veya göstermedikleri davran??sal e?ilimleri belirlemeyi hedefler.

Uyarlama çal??mas?n?n amac? ise, uluslararas? alanda kullan?lan bu arac?n Türk kültürüne özgü geçerlik ve güvenirlik özelliklerini ortaya koyarak, Türkiye'deki klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda dü?me önleme çal??malar?na bilimsel bir katk? sa?lamakt?r. Bu sayede, sa?l?k profesyonelleri daha hedefe yönelik müdahale stratejileri geli?tirebilirler.

Yap?

Ya?l?lar ?çin Dü?me Davran??lar? Ölçe?i, ya?l? bireylerin günlük aktiviteler s?ras?nda sergiledi?i, dü?me riskini do?rudan etkileyen davran??lar? ölçen çok boyutlu bir yap?y? temsil eder. Ölçek, fiziksel aktivite s?ras?ndaki dikkat eksikli?i, çevresel tehlikelere kar?? fark?ndal?k, acelecilik gibi sekiz farkl? alt faktörden olu?maktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bu yap?, dü?melerin sadece fizyolojik veya çevresel faktörlerden de?il, ayn? zamanda bireyin riskli davran??lar?ndan da kaynakland??? varsay?m?na dayan?r. Ölçek, bireyin riskli durumlar kar??s?ndaki tutumunu ve al??kanl?klar?n? belirleyerek, dü?me riskinin kapsaml? bir ?ekilde anla??lmas?na olanak tan?r.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, Ek?i-Uymaz ve Nahcivan (2013) taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Yap? geçerli?ini incelemek amac?yla hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r.

AFA sonuçlar?, ölçe?in 30 madde ile sekiz faktörlü bir yap? sergiledi?ini ve bu faktörlerin toplam varyans?n önemli bir k?sm?n? (%62.4) aç?klad???n? göstermi?tir. DFA sonuçlar? ise, orijinal ölçe?in geli?tirildi?i çal??man?n bulgular?na paralel olarak, Türk örnekleminde de modelin uyum indekslerinin iyi düzeyde oldu?unu ve faktör yap?s?n?n do?ruland???n? ortaya koymu?tur. Bu bulgular, ölçe?in teorik yap?y? ölçme yetene?inin güçlü oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l???, **Cronbach Alfa Katsay?s?** hesaplanarak belirlenmi?tir. Yap?lan analiz sonucunda, ölçe?in genel iç tutarl?l?k katsay?s? yüksek düzeyde, α=.90 olarak bulunmu?tur.

Bu yüksek alfa de?eri, ölçe?i olu?turan 30 maddenin birbirleriyle tutarl? oldu?unu ve ayn? yap?y? (dü?me davran??lar?n?) güvenilir bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir. Bu, ölçe?in tekrarlanan uygulamalarda benzer sonuçlar verme potansiyelinin yüksek oldu?u anlam?na gelir.

Faktör Analizi

Ölçek, uyarlama çal??mas?nda yap?lan analizler sonucunda 30 madde ve 8 faktörden olu?an bir yap?ya sahip oldu?u tespit edilmi?tir. Faktörlerin toplam varyans?n %62.4'ünü aç?klamas?, ölçe?in dü?me davran??lar? yap?s?n? önemli ölçüde temsil etti?ini göstermektedir.

Faktör analizi sonuçlar?, ölçe?in çok boyutlu do?as?n? desteklemekte ve her bir faktörün dü?me riskinin farkl? bir davran??sal yönünü temsil etti?ini i?aret etmektedir. Bu sekiz faktörlü yap?, ölçe?in klinik uygulamalarda detayl? ve spesifik de?erlendirmeler yap?lmas?na olanak tan?yan güçlü bir araç oldu?unu ortaya koymaktad?r.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Kendi kendine raporlama veya görü?me format?nda uygulanabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Language Available: Türkçe

Population Group: Ya?l? Bireyler

Age Group: Genellikle 65 ya? ve üzeri bireyler (Geriatrik Popülasyon)

Population Details: Dü?me riski ta??yan veya dü?me geçmi?i olan ya?l?lar dahil olmak üzere, genel ya?l? popülasyonu.

Test Methodology: 30 maddeden olu?ur ve 4'lü Likert derecelendirme sistemi kullan?r:

1 = Hiçbir zaman
2 = Ara s?ra
3 = Genellikle
4 = Her zaman

Anahtar Kelimeler

Gerontoloji, Hem?irelik, Cronbach Alfa Katsay?s?, Do?rulay?c? Faktör Analizi, Dü?me Önleme, Davran??sal Ölçek

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: pelineksi@gmail.com (Sorumlu Yazar ?leti?im)

Correspondence Address: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinal uyarlama çal??mas? 2013 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Kullan?m izinleri ve ücret bilgisi için sorumlu yazar Pelin Ek?i Uymaz ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal PDF versiyonu a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: yaslilar-icin-dusme-davranislari-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Ek?i-Uymaz, P., & Nahcivan, N. (2013). Ya?l?lar ?çin Dü?me Davran??lar? Ölçe?inin geçerlik ve güvenirli?i. *Florence Nightingale Hem?irelik Dergisi*, *21*(1), 22-32.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ya?l?lar ?çin Dü?me Davran??lar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Bu bölüme ait ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelerin tamam?na ula?mak için Ek?i-Uymaz ve Nahcivan (2013) makalesine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM